

**Uchwała Nr XLVII/471/2010
Rady Gminy Wilkowice
z dnia 09 listopada 2010 r.**

w sprawie: Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilkowice

Na podstawie 18 ust. 1, ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2001r. nr 142, poz.1591 ze zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. nr 175 poz. 1362 ze zm.)

Rada Gminy Wilkowice uchwala:

§ 1

Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilkowice na lata 2011-2015 stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy w Wilkowicach

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Anna Maślanka

Załącznik do
Uchwały Nr XLVII/471/2010
Rady Gminy Wilkowice
z dnia 09 listopada 2010

**STRATEGIA
INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WILKOWICE**

na lata 2011-2015

SPIS TREŚCI

1.	CHARAKTERYSTYKA GMINY	3
2.	DEMOGRAFIA	4
3.	IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY	5
	3. 1. ANALIZA SWOT	9
	3. 2. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	16
	3. 3. INSTYTUCJE OFERUJĄCE POMOC I WSPARCIE	17
	3. 4. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	18
	3. 5. PROBLEMY SPOŁECZNE W PERSPEKTYWIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	20
4.	KWESTIE OPIEKI NAD DZIECKIEM	27
5.	KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH	30
6.	ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	35
7.	KWESTIA PRZESTĘPCZOŚCI	36
8.	KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	38
9.	PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ	39
10.	CELE STRATEGICZNE	41
11.	MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII	50

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Wilkowice są gminą o charakterze wiejskim, gmina liczy 12.413 Mieszkańców (stan na 31.12.2008r.). W granicach terytorialnych gminy znajdują się trzy sołectwa: Wilkowice, Bystra oraz Mieszna. Bystra, zamieszkiwana przez 3.902 (stan na 31.12.2008r.) osób. W Wilkowicach i Miesznej, mieszka tu odpowiednio 6.596 (stan na 31.12.2008r.) i 1.915 (stan na 31.12.2008r.) mieszkańców.

Obecnie użytki rolne gminy zajmują 30% jej obszaru. Na terenie gminy liczbę gospodarstw rolnych szacuje się na 296. Średnia powierzchnia gospodarstwa w Gminie wynosi 1,67 ha.

Na terenie gminy Wilkowice zarejestrowanych jest 1.179 podmiotów gospodarczych prywatnych i 4 publiczne. Wśród nich przeważają firmy branży usługowej oraz handlowe, których działalność skierowana jest do osób przyjezdnych. W gminie są trzy przedszkola, do których uczęszcza 325 dzieci, trzy szkoły podstawowe z 708 uczniami oraz dwa gimnazja, w których uczy się 422 uczniów. Nie ma w gminie żadnej szkoły z programem wykraczającym poza gimnazjum.

Zdrowotną opiekę zapewniają mieszkańcom gminy dwie przychodnie zdrowia oraz 23 gabinety prywatne. Ponadto zlokalizowane są tu dwie placówki zdrowotne, których tradycja wykracza poza region: Specjalistyczny Zespół Chorób Płuc i Gruźlicy w Bystrej oraz Szpital Kolejowy w Wilkowicach.

2. DEMOGRAFIA

Poniżej prezentujemy sytuację demograficzną gminy Wilkowice w świetle danych miejscowego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilkowicach

W 2008 r. teren gminy Wilkowice zamieszkiwało 12 413 osób, z czego 21,9 procent to dzieci i młodzież, 61,9 procent ludności osiągnęło wiek produkcyjny, a 16,3 procent wiek poprodukcyjny. Strukturę wiekową mieszkańców charakteryzuje wyższy procent osób w wieku przedprodukcyjnym i niższy procent osób w wieku poprodukcyjnym.

9

3. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy społeczne gminy, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, kościół, szkoła, organizacje pozarządowe, a także do lokalnych przedsiębiorców, pracowników socjalnych OPS, radnych, mieszkańców gminy.

Z nadesłanych odpowiedzi wyłonił się obraz najistotniejszych kwestii dotyczących lokalną społeczność.

Atuty i potencjał rozwojowy gminy

Według respondentów gmina Wilkowice ma atrakcyjne położenie geograficzne, dogodnie połączenie komunikacyjne z leżącym po sąsiedzku dużym miastem Bielsko-Białą oraz Katowicami. Atutem jest także bliskość południowej granicy państwa. Mieszkańcy doceniają walory klimatyczne okolicy, piękno terenów krajobrazowych i malowniczość przyrody. Zwracają również szczególną uwagę na poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania, ciszę i spokój okolicy. Jako jedną z zalet gminy wymieniają dobrze zorganizowaną oświatę w rozwiniętej sieci szkół.

Słabe strony gminy

Najczęściej wymienianą słabością gminy Wilkowice jest brak miejsc spędzania wolnego czasu przez młodzież i dorosłych, czyli ośrodków kultury, kina, basenu, itp. Dokuczają także zanieczyszczanie środowiska przez nieracjonalne ogrzewanie budynków zimą. Zwrócono również uwagę na brak kanalizacji, dzikie wysypiska śmieci, duży ruch tranzytowy, brak chodników i poboczy oraz instytucji zajmujących się zagospodarowaniem czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Najważniejsze problemy społeczne w gminie

Za najważniejsze problemy w gminie uznano bezrobocie oraz alkoholizm. Oba problemy, silnie ze sobą powiązane, według respondentów z coraz większą intensywnością dotyczą mieszkańców gminy i w niedalekiej przyszłości mogą być

jeszcze bardziej odczuwalne. Ponadto większość ankietowanych wskazała na tendencje wzrostowe problemów związanych zarówno z długotrwałym bezrobociem, jak i nadużywaniem alkoholu.

Należy zauważyć, iż według oficjalnych statystyk problem alkoholizmu jest marginalny, wręcz nieistniejący jak na ponaddwunastotysięczną społeczność gminy Wilkowice. Natomiast według mieszkańców jest widocznym i ciągle narastającym, negatywnym zjawiskiem społecznym.

W tak zarysowanym obrazie tym istotniejszym problemem, wskazanym przez respondentów, winien być brak miejsc, w których młodzież mogłaby alternatywnie spędzić popołudnie i wieczór – obiektów kulturalnych, sportowych czy rekreacyjnych. Niebagatelny przy tym – na co respondenci także zwracali uwagę – jest brak inwencji młodych w życiu społecznym, a także brak imprez integrujących lokalną społeczność.

Szczególnie narażone grupy społeczne

Za szczególnie narażone uznano osoby bezrobotne oraz dzieci i młodzież, przede wszystkim te pochodzące z rodzin biednych, wielodzietnych, dysfunkcyjnych. Wybór ten uzasadniano głównie ubóstwem, brakiem miejsc pracy oraz miejsc organizujących opiekę i wsparcie. Kolejną grupą mieszkańców, która odczuwa skutki problemów społecznych, są ludzie starsi i samotni, osoby chore i niepełnosprawne oraz rodziny wielodzietne i z problemem alkoholowym.

W kwestii związanej z wyborem odbiorców, do których powinna trafiać pomoc, uznano, iż w pierwszej kolejności wspierać należy osoby bezrobotne, dzieci i młodzież. Pomoc społeczna powinna również otaczać opieką osoby niepełnosprawne, samotne i stare, rodziny dysfunkcyjne, ubogie oraz z problemem alkoholowym i wielodzietne.

Podmioty pomagające w rozwiązywaniu problemów społecznych

Respondenci, wskazując na osoby i instytucje, które mogą przyczynić się do rozwiązywania lokalnych problemów, zwrócili przede wszystkim uwagę na wiodącą rolę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zauważyli jednocześnie możliwość pozytywnego oddziaływania pracowników szkół publicznych, Urzędu Gminy, członków Rady Gminy, parafii i stowarzyszeń katolickich, Policji, Gminnej Komisji ds.

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Koła Gospodyń Wiejskich. Gdyby zaszła taka potrzeba, to właśnie w tych instytucjach poszukiwaliby wsparcia.

Kwestie uznane za najistotniejsze w tworzeniu strategii

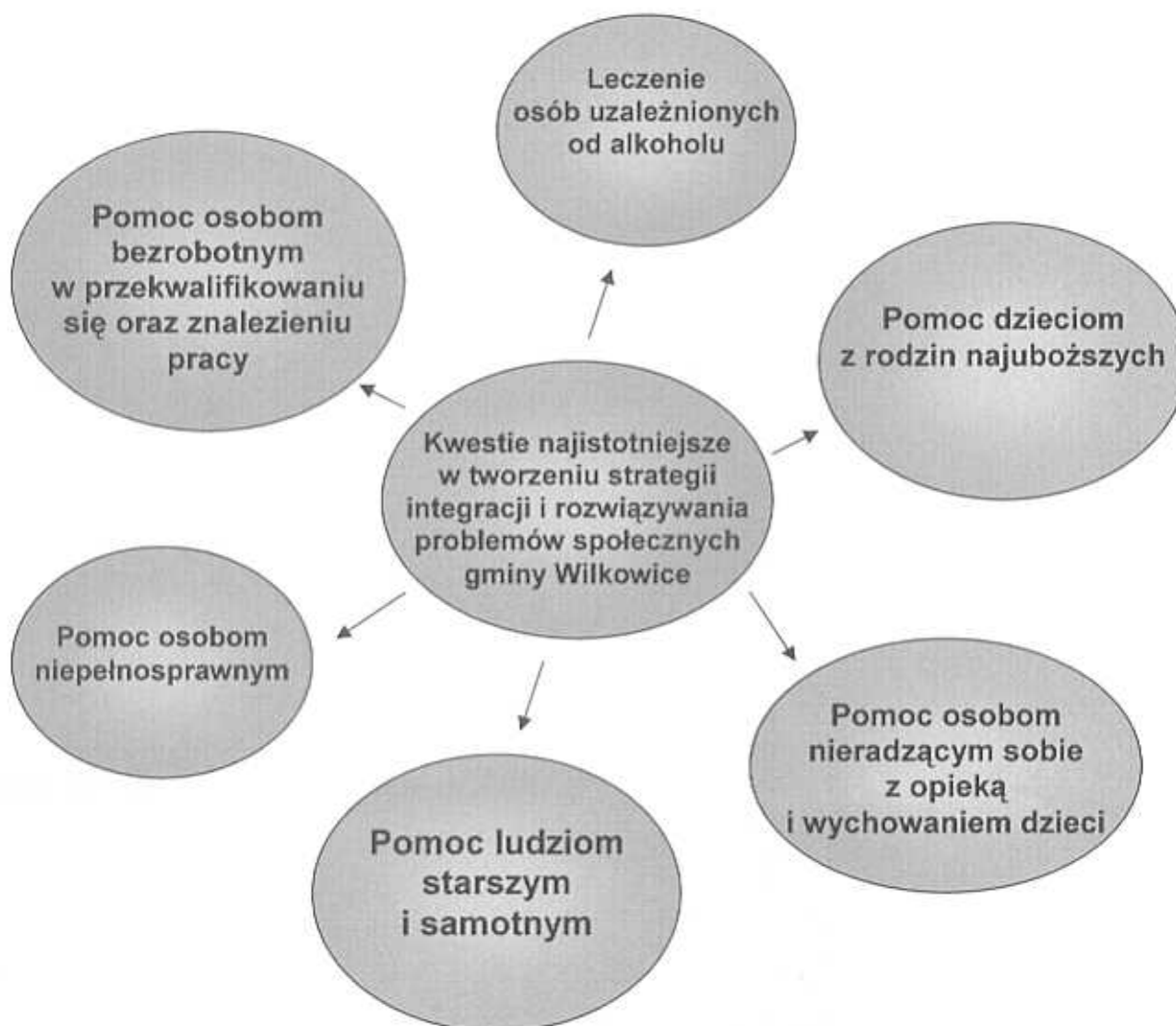
Ankietowani wskazali również problemy, na których powinna skupić się lokalna strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy. Wybierali pięć najistotniejszych kwestii z zamkniętego katalogu. Przedstawiamy kwestie, które uzyskały największą liczbę wskazań.

Lp.	Kwestie społeczne	Ilość wskazań
1.	Pomoc dzieciom z rodzin najuboższych	28
2.	Pomoc ludziom starym, samotnym	26
3.	Pomoc osobom bezrobotnym w przekwalifikowaniu się i znalezieniu pracy	22
4.	Pomoc osobom niepełnosprawnym	14
5.	Pomoc osobom nie radzącym sobie z opieką i wychowaniem dzieci, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych	12
6.	Leczenie alkoholików	8

Z powyższego zestawienia wynika rozkład wskazań istniejących kwestii społecznych, które winny stać się przedmiotem szczególnej troski samorządu lokalnego. Kwestie te przedstawiają się następująco:

¶

Graficzny obraz najistotniejszych kwestii problemowych gminy Wilkowice

Badanie własne Centrum AV

Ponadto do kwestii ważnych zaliczono również pomoc bezdomnym, pomoc dla samotnych kobiet w ciąży i matek, które są w trudnej sytuacji życiowej oraz dzieciom chorym bądź upośledzonym, sprzęt i pieniądze dla szpitali na przeprowadzenie kosztownych operacji, a także pomoc osobom dotkniętym klęskami żywiołowymi bądź ekologicznymi, pomoc wracającym do ojczyzny rodakom oraz leczenie osób uzależnionych od narkotyków. Należy dodać, że w prezentowanym zestawieniu pominięto kategorie, na które nie było wskazań, na przykład pomoc dzieciom z domów dziecka, kwestie osób dotkniętych AIDS, pomoc byłym więźniom, uchodźcom itp.

3.1. ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

❖ kwestia dzieci, młodzieży i rodziny

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• aktywna praca na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,• dobra koordynacja działań podmiotów zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży,• wspieranie organizacji przez samorząd w działaniach na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny,• propagowanie idei wolontariatu.	<ul style="list-style-type: none">• niedostateczna ilość środków finansowych,• brak na terenie gminy placówek resocjalizacyjnych oraz placówek dla nieletnich oraz samotnych matek z dzieckiem,• niewystarczająca ilość ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie,• nieadekwatna do potrzeb liczba zatrudnionych pracowników merytorycznych,• brak dostępu do różnych form spędzania czasu wolnego.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• wzrost znaczenia organizacji pozarządowych	<ul style="list-style-type: none">• niski poziom współpracy pomiędzy

<p>dowych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie szkolnych programów profilaktycznych, • oferty szkoleń i doskonalenia zawodowego dla kadry w dziedzinie pracy z dziećmi, młodzieżą i rodziną, • racjonalne rozdzielanie środków publicznych. 	<p>szkołą a rodziną,</p> <ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca opieka medyczna szkół, • występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, bezrobocie, przemoc w rodzinie, ubóstwo, • marginalizacja i alienacja grup i osób, • istnienie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej.
--	---

❖ kwestia osób bezrobotnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost wykształcenia jako wartości, • brak zjawiska dziedziczenia bezrobocia, • dobre przygotowanie pracowników pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi, • realizacja projektu systemowego na lata 2008-2013 „Aktywizacja społeczna i zawodowa w Gminie Wilkowice” 	<ul style="list-style-type: none"> • wysoka stopa bezrobocia, • wysokie bezrobocie długotrwale zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet, • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych, • niewykorzystywanie potencjału naukowego i technicznego w pracy z bezrobotnymi, • niski poziom wykształcenia bezrobotnych długotrwale, • brak podnoszenia kwalifikacji przez bezrobotnych długotrwale.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • nieodczuwalne zjawisko dziedziczenia bezrobocia. 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost bezrobocia powodujący rozwój patologii społecznej, osłabienie instytucji rodzinnych, • brak mobilności zawodowej i geogra-

	<p>ficznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia, • brak wzrostu dostępności do kształcenia ustawicznego, • rozwój zjawiska wykluczenia społecznego w grupach długotrwale bezrobotnych.
--	---

❖ kwestia osób niepełnosprawnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • rozpowszechnianie pozytywnych wzorców postaw filantropijnych i charytatywnych w środowisku, • projekty unijne dla osób niepełnosprawnych realizowane przez PCPR: „Droga do aktywności – aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców powiatu bielskiego”, „Mobilni przez łącza” 	<ul style="list-style-type: none"> • brak zaangażowania osób niepełnosprawnych do samopomocy, • istnienie barier utrudniających pełny udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, • niedostateczne rozpoznawanie potrzeb osób niepełnosprawnych w kontekście środowiska lokalnego, • nierównomierna i niewystarczająca pomoc osobom niepełnosprawnym, • brak dostatecznej bazy rehabilitacyjnej.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej oraz usługi opiekuńcze, • zmniejszanie się liczby miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, • brak standaryzacji usług socjalnych dla osób niepełnosprawnych,

	<ul style="list-style-type: none"> • nierównomierne korzystanie ze środków pozabudżetowych i pomocowych, • brak upowszechniania problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw, • brak likwidacji istniejących barier architektonicznych.
--	---

❖ kwestia ludzi starszych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dostateczny dostęp do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, • dobry dostęp do domów pomocy społecznej, • profesjonalnie przygotowane kadry, • rozwój usług opiekuńczych (specjalistycznych i własnych). 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, • brak określonego standardu usług dla osób starszych, • brak możliwości kontynuowania aktywności zawodowej osób starszych, • istnienie barier architektonicznych, • niski poziom życia osób starszych, • zmiana modelu rodziny z wielopokoleniowej na jedno-, dwu pokoleniową, • brak korzystania z wolontariatuszy w dziedzinie pomocy osobom starszym.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • brak problemu enklaw starości. 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób samotnych, • niedostosowanie infrastruktury do osób starszych, • migracje ludzi młodych na inne tereny, • brak promocji zdrowia dla osób starszych, • brak koordynacji działań podmiotów

	<p>na rzecz osób starszych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • istnienie negatywnych stereotypów człowieka starego.
--	--

❖ kwestia osób uzależnionych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dobrze przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, • prawidłowe wykorzystywanie środków pochodzących z zezwoleń na handel napojami alkoholowymi, • dobrze przygotowana baza lokalowa do działań wspierających osoby z problemem alkoholowym, • współpraca oraz stały przepływ informacji pomiędzy instytucjami samorządowymi a organizacjami społecznymi i kościelnymi. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak bazy leczenia odwykowego, • brak miejsc pobytu dla ofiar przemocy, • brak organizacji pozarządowych pomagających osobom uzależnionym.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wspólna praca fachowców różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, • wysoka efektywność i skuteczność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych, • traktowanie uzależnienia jako problemu społecznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy, • wzrost bezrobocia oraz pogłębiające się ubożenie społeczeństwa, • istnienie zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności społecznej, • niedostateczne wykorzystywanie systemu informacji.

❖ kwestie osób bezdomnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie działań zapobiegających bezdomności, • współpraca z różnymi podmiotami w ramach pomocy bezdomnym, • posiadanie wiedzy na temat miejsc grupowania się osób bezdomnych, • informowanie bezdomnych o ich prawach i możliwościach uzyskania pomocy. 	<ul style="list-style-type: none"> • istnienie problemu bezdomności, • brak organizacji pozarządowych niosących pomoc bezdomnym, • brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, • stosowanie podziału na bezdomnych swoich i obcych, • brak standaryzowanych usług dla osób bezdomnych, • brak struktury stacjonarnej dla bezdomnych.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • dostęp do programów rządowych przeciwdziałających bezdomności, • istnienie programów pomocy dla bezdomnych, programów w zakresie budownictwa socjalnego, • społeczna akceptacja problemu bezdomności. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak programów lokalnych wspierających bezdomnych, • istnienie problemu długotrwałego bezrobocia wśród osób bezdomnych.

❖ rozwój kadr i służb pomocowych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • pomoc Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych, • wyspecjalizowana kadra pracowników społecznych, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak na terenie gminy placówki opiekuńczo-wychowawczej, • brak dostępu do placówek oświatowych zajmujących się kształceniem w zakresie usług opiekuńczych.

<ul style="list-style-type: none"> • wyspecjalizowana kadra kompleksowo zajmująca się rodzinami dysfunkcyjnymi, • funkcjonujący na terenie gminy dom pomocy społecznej, • prowadzenie działań socjalnych z rodziną. 	<ul style="list-style-type: none"> • przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań, • niedostateczne finansowanie zadań pomocy społecznej.
--	--

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • dobre przygotowanie zawodowe absolwentów szkolnictwa do potrzeb rynku w zakresie służb pomocy społecznej, • współpraca z jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty. 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca ilość kadry w stosunku do potrzeb, • przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań.

❖ poziom zaspokajania potrzeb uznanych za podstawowe

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dostatecznie rozwinięta baza zabezpieczająca potrzeby społeczne, • dostęp do terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych, • łatwy dostęp do opieki zdrowotnej, • dobrze rozwinięta sieć telekomunikacyjna. 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczne dofinansowanie oświaty i nauki, • zła sytuacja mieszkaniowa, niedostateczna ilość mieszkań komunalnych i socjalnych, • słabo rozwinięta infrastruktura komunalna i sieć komunikacyjna, • wzrost przestępczości, • trudny dostęp do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost poziomu wykształcenia, • wykorzystywanie środków finansowych pochodzących z Unii Europejskiej, • rozwój turystyki i agroturystyki, • korzystne położenie regionu, dobre połączenie dróg lokalnych z krajowymi. 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost patologii spowodowanych brakiem pracy i środków do życia, • postępująca degradacja wartości rodzinnych, • brak przekształceń gospodarczych, • pogłębiający się upadek kultury pracy, • wzrost apatii i zniechęcenia wśród społeczeństwa gminy.

3.2. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

3.3. INSTYTUCJE OFERUJĄCE POMOC I WSPARCIE

Instytucje oferujące pomoc i wsparcie prezentujemy w formie kart informacyjnych, które najtrafniej oddają możliwości udzielania wsparcia i pomocy mieszkańcom gminy. Karty zasobów zostały opracowane w ramach prac nad strategią i wskazują także pojawiające się w jednostkach potrzeby i możliwości rozwoju.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Wyzwolenia 25, 43-365 Wilkowice

1. Podmiot prowadzący:

Urząd Gminy Wilkowice

2. Co oferuje (zakres usług):

Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, między innymi koordynuje rozwiązywanie problemów społecznych w gminie.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki jest skierowana do mieszkańców gminy Wilkowice, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej. Ośrodek zatrudnia czterech pracowników socjalnych.

Dom Pomocy Społecznej

ul. Kościelna 5, 43-365 Wilkowice

1. Podmiot prowadzący:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

43-300 Bielsko-Biała

2. Co oferuje (zakres usług):

Terapia indywidualna i grupowa, pomoc prawna i psychologiczna.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jest skierowana do osób niepełnosprawnych ruchowo.

Dom Rodzinny „Senior”

ul. Szczyrkowska, 43-360 Bystra

1. Podmiot prowadzący:

Instytucja niepubliczna.

2. Co oferuje (zakres usług):

Żywnienie i organizacja aktywnego spędzania wolnego czasu.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki jest skierowana do osób starszych i samotnych.

Dom Pomocy „Fundacji Sadyba”

ul. Klimczoka 80, 43-360 Bystra

1. Podmiot prowadzący:

Instytucja niepubliczna.

2. Co oferuje (zakres usług):

Żywnienie i organizacja aktywnego spędzania wolnego czasu.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki jest skierowana do osób starszych i samotnych.

3.4. Organizacje pozarządowe

W gminie Wilkowice funkcjonują dwa stowarzyszenia, istnieją 4 parafie kościoła rzymskokatolickiego. Pomiędzy sektorem publicznym a pozarządowym istnieje dobry przepływ informacji dotyczący podopiecznych korzystających z pomocy. Samorząd gminy dysponuje uregulowaniami prawnymi określonymi w uchwale Rady Gminy z dnia 9 grudnia 2004 roku w sprawie programu współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2005. Umożliwia to wszechstronne kontakty z tymi organizacjami w zakresie dofinansowywania, zlecania zadań, wsparcia lokalowego czy rzeczowego.

Każda społeczność, w której istnieją silne więzi społeczne, powinna organizować współpracę między samorządem a organizacjami pozarządowymi, aby współdziałać w kierunku instytucjonalnego usprawniania i uzupełniania wszelakich form pomocy, zapewnić godziwe warunki życia, rozwoju oświatowego i kulturalnego oraz spędzania wolnego czasu. Poniżej prezentowane są wszystkie organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Wilkowice.

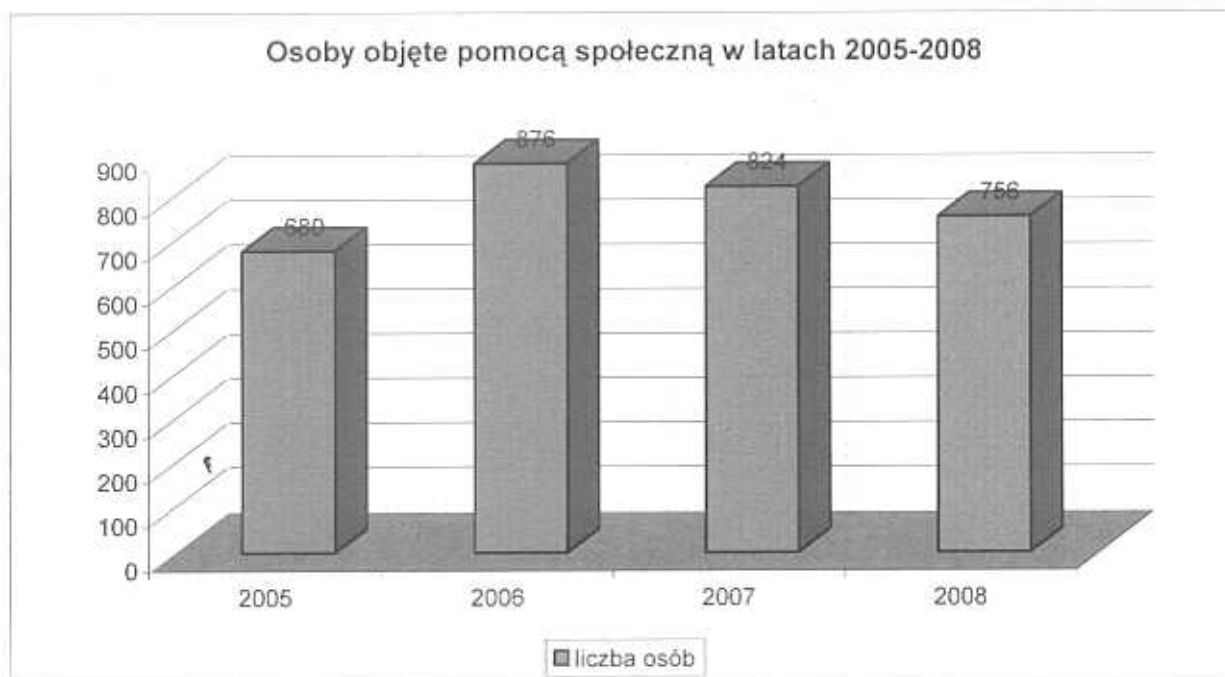
ORGANIZACJE POZRZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE GMINY WILKOWICE

STOWARZYSZENIE	ADRES	CELE STATUTOWE
Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne „Klub Gaja” Wilkowice	ul. Nad Wilkówką, 43-365 Wilkowice	Propagowanie ekologii
Stowarzyszenie „Pracownia na rzecz wszystkich istot”		Propagowanie ekologii.
Parafia rzymskokatolicka Wilkowice	ul. Kościelna 14, 43-365 Wilkowice	
Parafia rzymskokatolicka Bystra Kr.	ul. Kościelna 22, 43-360 Bystra	
Parafia rzymskokatolicka Bystra Śl.	ul. Szczyrkowska, 43-360 Bystra	
Parafia rzymskokatolicka Mieszna	ul. Orczykowa, 43-360 Mieszna	
Wyznanie „Świadkowie Jehowy”	43-365 Wilkowice	
Klub Sportowy „Klimczok”	ul. Szczyrkowska, 43-360 Bystra	Sport i rekreacja
GLKS „Wilkowice” Wilkowice	43-365 Wilkowice	Sport i rekreacja
Ochotnicza Straż Pożarna Bystra	ul. Klimczoka 105 43-360 Bystra	
Ochotnicza Straż Pożarna Mieszna	ul. Szkolna 25 43-360 Mieszna	
Ochotnicza Straż Pożarna Wilkowice	ul. Strażacka 3 43-365 Wilkowice	
Towarzystwo Przyjaciół Bystrej	ul. Klimczoka 105 43-360 Bystra	
Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Bystra „Bystrzańska Inicjatywa”	ul. Klimczoka 105 43-360 Bystra	
Stowarzyszenie „Razem dla Wilkowic”	ul. Szkolna 8 43-365 Wilkowice	
Stowarzyszenie Kulturalne „Wrota Beskidów”	ul. Strażacka 3 43-365 Wilkowice	
Ludowy Klub Sportowy „Klimczok – Bystra”	Ul. Szczyrkowska 2 43-360 Bystra	

3.5. PROBLEMY SPOŁECZNE W PERSPEKTYWIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

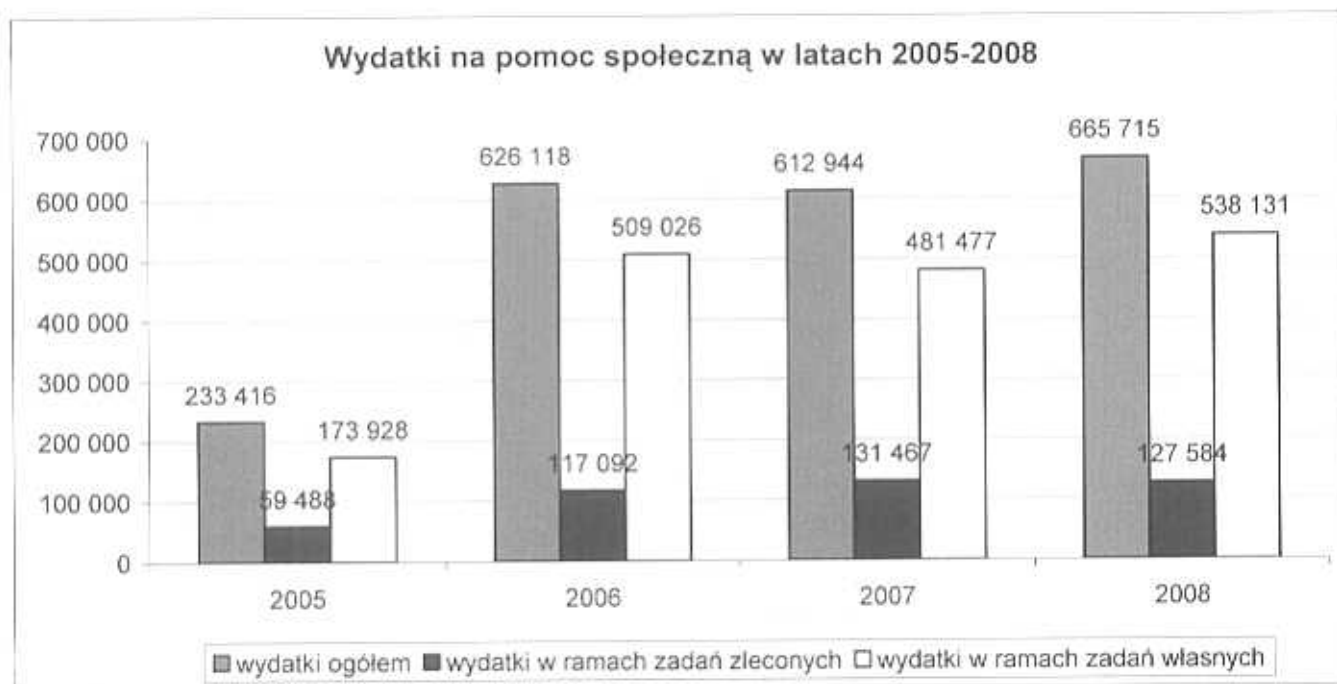
Ustawa o pomocy społecznej stwierdza, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu: 1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze; 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą; 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13) alkoholizmu lub narkomanii; 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W gminie Wilkowice liczba osób objętych pomocą społeczną znacznie wzrosła w 2005-2006 roku, po czym obserwuje się niewielki spadek w latach następnych.

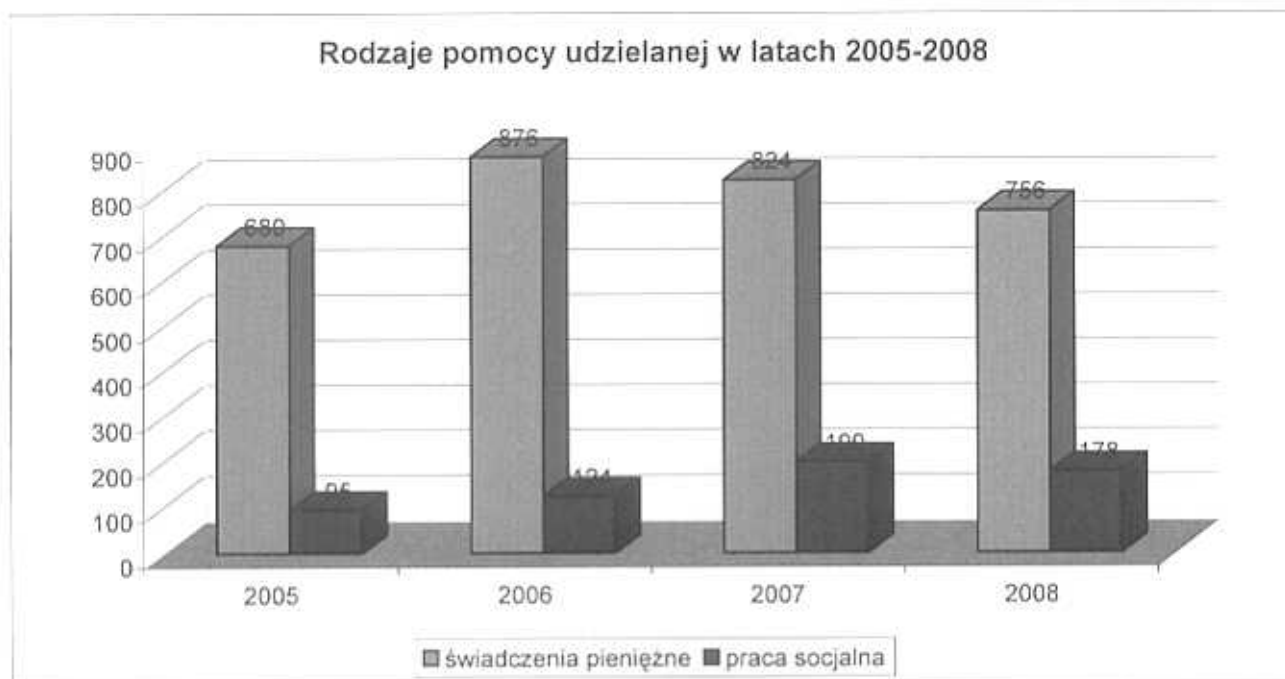
Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilkowicach

Ogółem na przestrzeni lat 2005-2008 pomocą objęto w 2005 roku 680 osób, w 2006 r. – 876 osoby, w 2007 r. – 824 osoby, a w 2008 r. – 756. Uwzględniając powyższe dane należy stwierdzić, że wzrost osób objętych pomocą w 2006r. w latach późniejszych miał tendencję spadkową. Na sytuację taką wpływ ma fakt zmiany kryterium dochodowego ustawy o pomocy społecznej.

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilkowicach

Na wykresie przedstawiono wysokość środków finansowych pozostających w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, uwzględniając wydatki z budżetu gminy na zadania własne, środki na zadania zlecone i wydatki ogółem, gdzie zsumowano wartości budżetu gminnego z kwotami na zadania zlecone. Analizując wydatki na pomoc społeczną w gminie, należy zauważyć, że wielkości środków finansowych z przeznaczeniem na wspomaganie osób i rodzin wykazują tendencję wzrostową, a ów trend zaznaczył się bardzo wyraźnie zwłaszcza w 2006 roku (wzrost o ponad 268% w porównaniu z okresem poprzednim). Ogółem wielkość wydatków na udzielane wsparcie w kolejnych latach wyniosła: w roku 2005 – 233.416 zł, w roku 2006 – 626.118 zł, w 2007 roku – 612.944 zł, a w 2008 roku - 665.715 zł.

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilkowicach

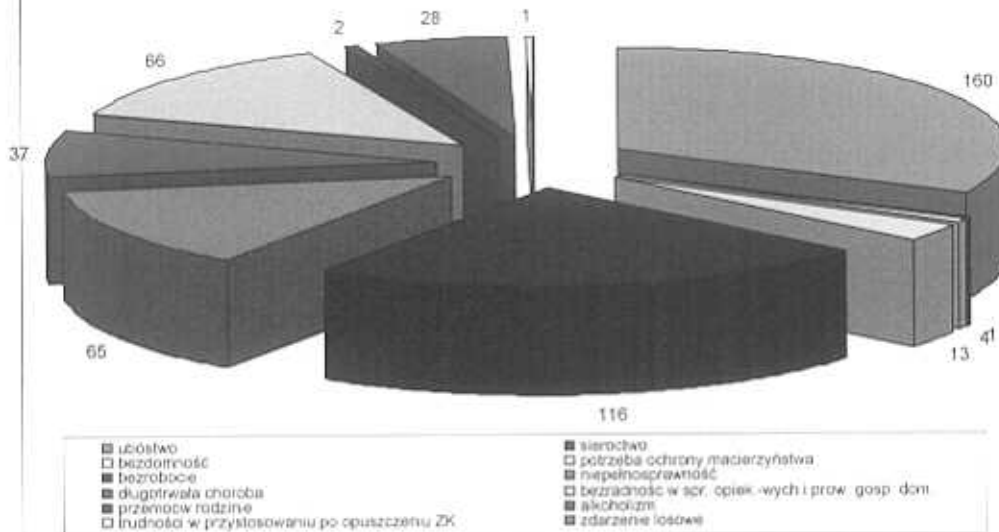
Analiza danych pozwala stwierdzić, iż świadczenia pieniężne są preferowaną przez beneficjentów formą pomocy. Obserwuje się także wzrost w ostatnim czasie poziomu udzielanych porad przez pracowników ośrodka.

Typ realizowanych świadczeń w latach 2005-2008

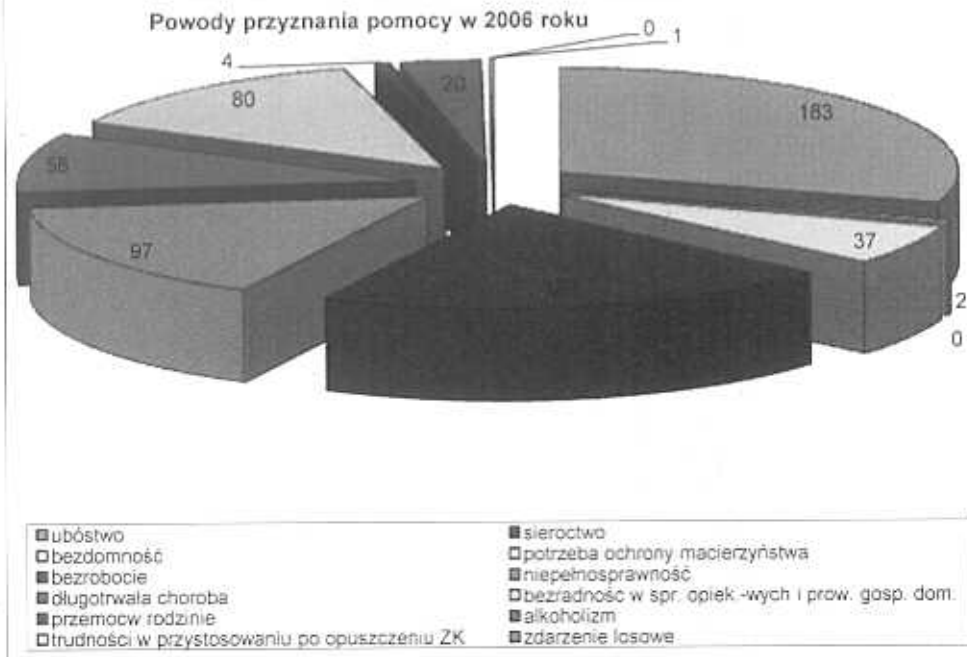
Typy pomocy	2005		2006		2007		2008	
	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin
Pieniężne	680	202	876	267	824	259	756	243
Udzielenie porad	95	92	124	74	199	138	178	109

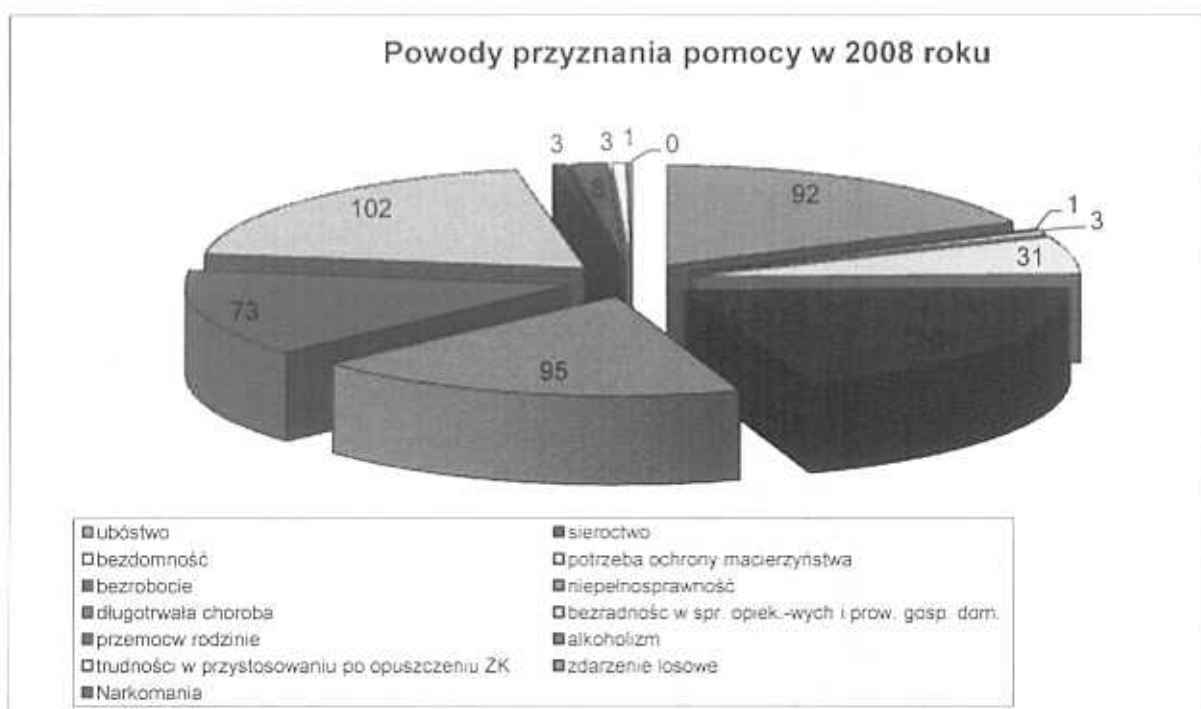
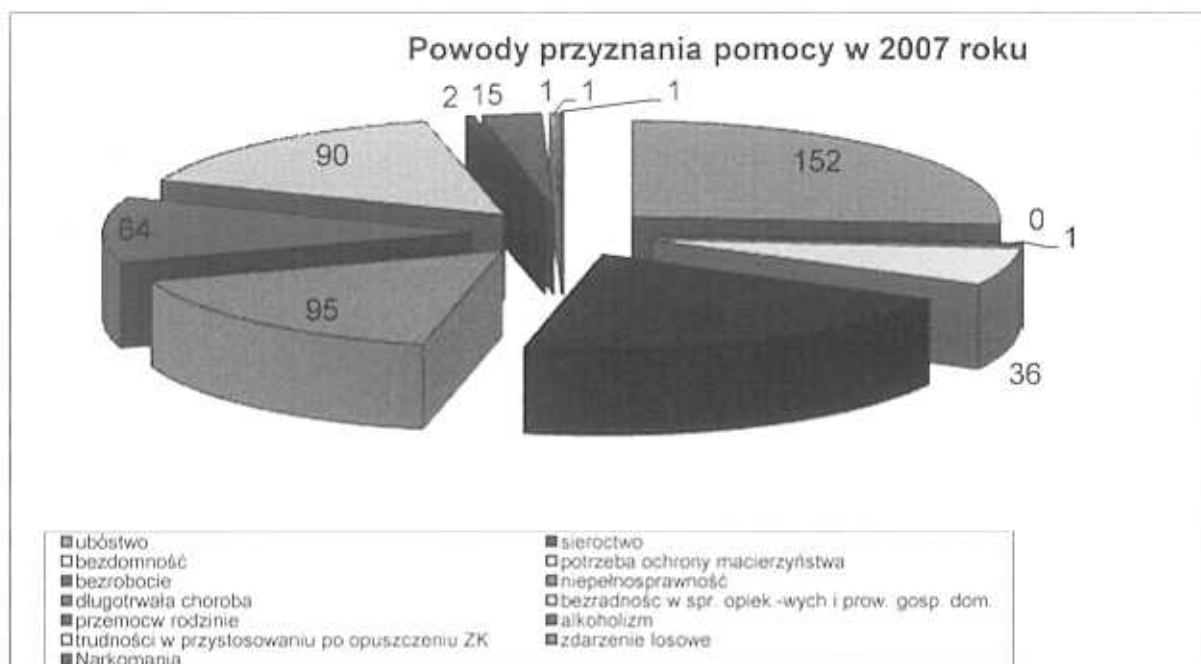
Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilkowicach

Powody przyznania pomocy w 2005 roku

Powody przyznania pomocy w 2006 roku

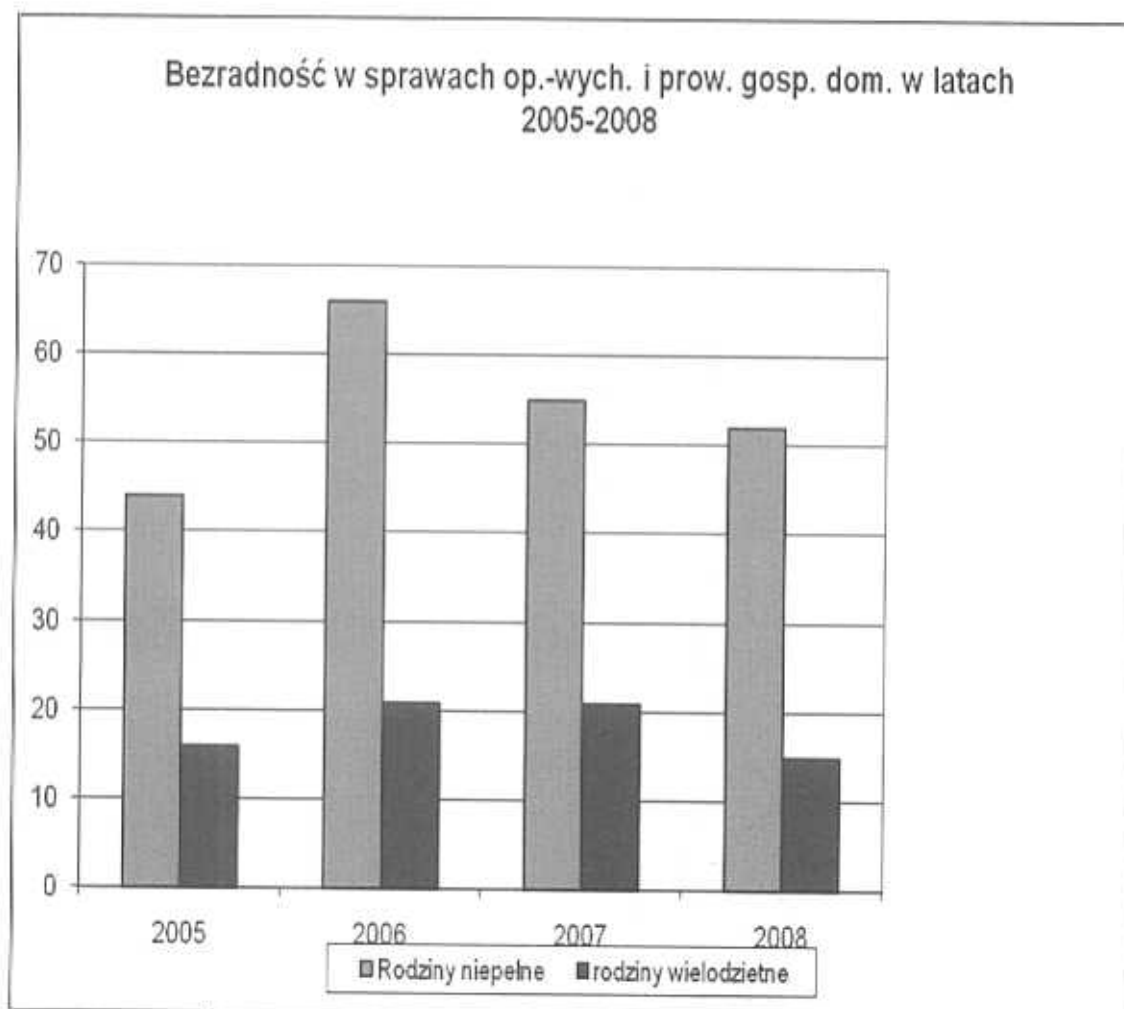

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilkowicach

Zasadniczą przyczyną, w związku z którą mieszkańcy wnioskuje o wsparcie z systemu pomocy społecznej, jest ubóstwo (160 rodzin w 2005r., 183 - 2006r., 152 – 2007r., 92 – 2008r.). Drugim co do wielkości powodem przyznawania pomocy jest bezrobocie (116 rodzin w 2005r., 129 – 2006r., 120 – 2007r., 104 – 2008r.). Brak zatrudnienia, które nie jest tylko indywidualnym problemem człowieka nim dotkniętego, ale niewątpliwie wpływa na życie i funkcjonowanie całej rodziny, jest źródłem problemów i patologii. W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy pro-

blemy te narastają i rodzą kolejne, takie jak ubóstwo, frustrację, izolację, alkoholizm, bezradność życiową. Z powyższych danych wynika, że wzrasta bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w rodzinach niepełnych i wielodzietnych (66 rodzin w 2005r., 80 – 2006r., 90 – 2007r., 102 – 2008r.).

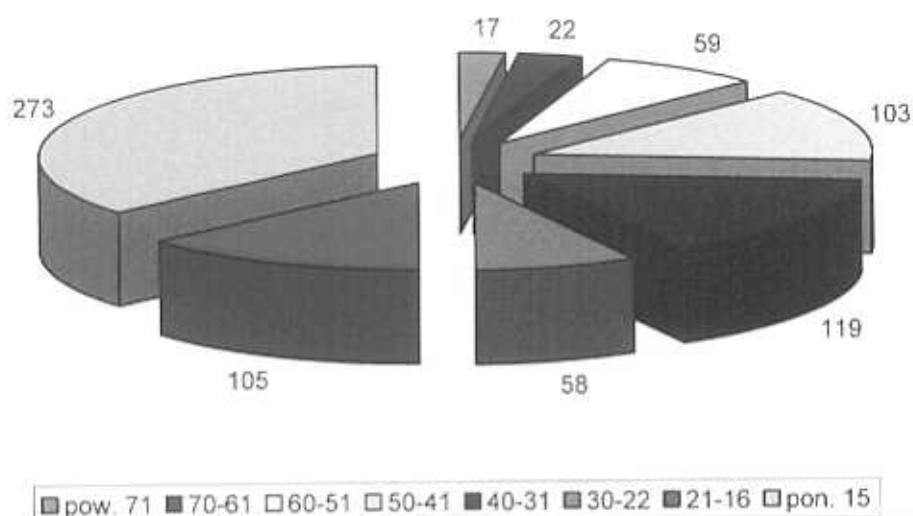

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilkowicach

Problemy w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego jest ponad dwukrotnie i trzykrotnie więcej w rodzinach niepełnych niż wielodzietnych.

Istotną przyczyną udzielanego wsparcia w gminie jest również niepełnosprawność (65 rodzin w 2005r., 97 – 2006r., 95 – 2007r., 95 – 2008r.) oraz długotrwała lub ciężka choroba (37 rodzin w 2005r., 56 – 2006r., 64 – 2007r., 73 – 2008r.). Należy podkreślić, że wskazano główne przyczyny udzielanej pomocy; w tle natomiast pozostają: problem alkoholizmu, przemocy w rodzinie, bezdomności i trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

Struktura demograficzna podopiecznych GOPS w 2008r.

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilkowicach

Analiza struktury demograficznej wszystkich beneficjentów ośrodka pomocy społecznej wykazuje, że najliczniejszą grupę stanowią osoby poniżej 15 roku życia (273 osoby). Częstymi adresatami świadczeń są też osoby w wieku od 31 do 40 lat (119 beneficjentów) oraz od 16 do 21lat (105 beneficjentów) i od 41 do 50 lat (103 beneficjentów).

Wpływ na taką sytuację ma fakt iż rodziny objęte są przez ośrodek pomocą w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, w ramach, którego prowadzone jest żywienie dzieci w szkołach i przedszkolach oraz wypłacany jest zasiłek celowy na zakup żywności i pomoc rzeczowa.

4. KWESTIA OPIEKI NAD DZIECKIEM

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego.

W celu uzyskania informacji o problemach dzieci i młodzieży w lokalnym systemie kształcenia i wychowania zostały rozesłane do szkół gminy ankiety. Pozwalają one zdiagnozować środowisko szkolne pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej wśród uczniów oraz przekazują informacje o realizacji działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych prowadzonych wśród dzieci i młodzieży.

Sytuację dziecka na terenie gminy Wilkowice analizowano na podstawie przedłożonych 5 ankiet, z czego trzy dotyczyły szkół podstawowych, a dwie kolejne – gimnazjów.

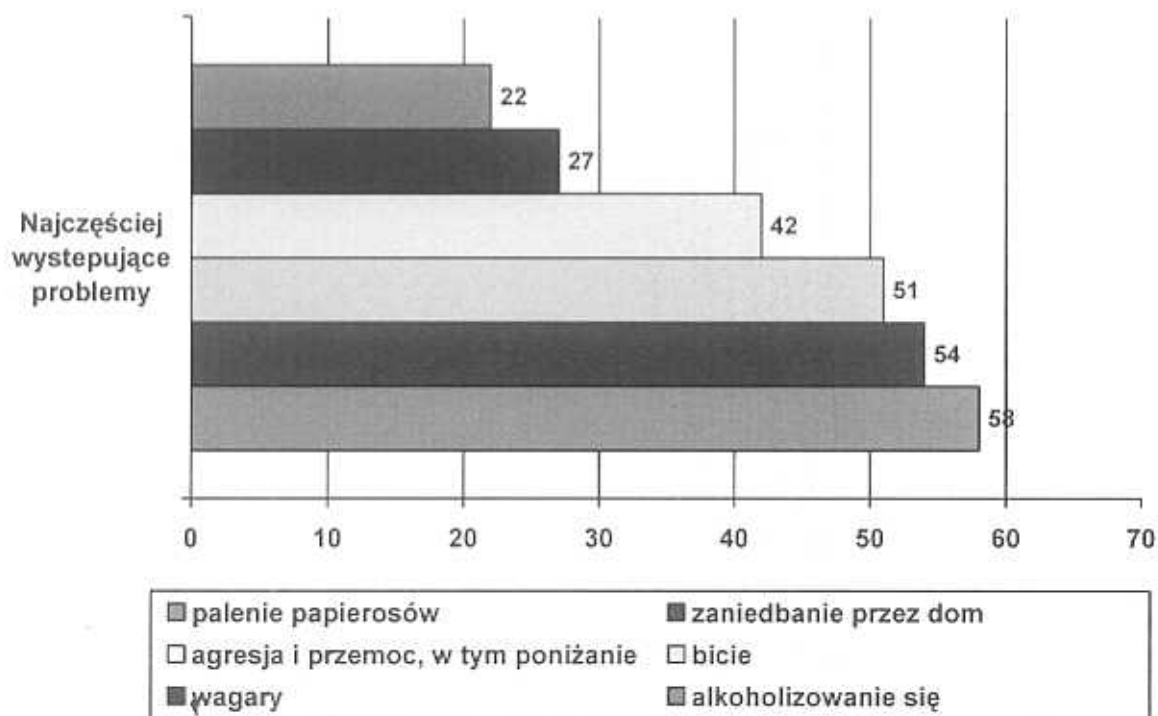
Stopień nasilenia problemów na terenie szkół

Lp.	Cechy patologii społecznej	Stopień nasilenia odczy			Liczba przypadków
		często	rzadko	nie występuje	
1.	Konflikty z rodzicami (opiekunami)	1	4		200
2.	Konflikty z rodzeństwem		3	2	40
3.	Konflikty z nauczycielami		5		18
4.	Konflikty z kolegami szkolnymi	5			35
5.	Wagary	1	4		54
6.	Alkoholizowanie się	1	1	3	70
7.	Narkotyzowanie się		1	4	7
8.	Palenie papierosów	1	3	1	88
9.	Ucieczki z domu		2	3	2
10.	Kradzieże		3	2	13
11.	Agresja i przemoc, w tym:				
	- poniżanie	3	2		120
	- zastraszanie		4	1	16

	- znęcanie się	1	1	3	23
	- bicie	4	1		120
	- wymuszanie pieniędzy			5	
12.	Autoagresja		3	2	6
13.	Przestępczość ujawniona		1	4	6
14.	Niszczenie mienia szkolnego	3	1	1	120
15.	Drugoroczność		3	2	9
16.	Udział w grupach negatywnych	1	2	1	3
17.	Przemoc w rodzinie		3	2	6
18.	Zaniedbanie przez dom	4	1	1	150
19.	Wykorzystywanie seksualne			5	

Źródło: dane ze szkół gminy Wilkowice

Problemy uczniów w środowisku szkolnym

Źródło: dane ze szkół Gminy Wilkowice

Wskazując najistotniejsze kwestie, pedagodzy korzystali z zamkniętego zestawu kategorii, mając do wyboru 21 zmiennych. Określając stopień natężenia występujących cech, używano głównie stwierdzenia, że problem pojawia się rzadko, wskazano jednocześnie ilości występujących przypadków. Określając problemy

uczniów i szkoły w pytaniach otwartych, wskazywano na uzależnienia, destrukcyjny wpływ grup nieformalnych, kradzieże i niszczenie mienia szkolnego, podkreślano również zjawisko ubożenia rodzin uczniów. W tle pozostają: problem wymuszania pieniędzy, ucieczki z domu, drugoroczność czy konieczność ingerencji kuratora sądowego w proces wychowania.

Stosowną opieką otacza się uczniów nadpobudliwych, dyslektyków, z rodzin dysfunkcyjnych. Z analizy wynika, że szkoły są miejscami bezpiecznymi dla dzieci i młodzieży, a powszechnie realizowane programy profilaktyczne skutecznie łagodzą zjawiska patologiczne i zapobiegają ich występowaniu. Niepokojące są natomiast przypadki spożywania alkoholu przez uczniów, również na poziomie szkoły podstawowej, które tym bardziej powinny stać się przedmiotem troski ze strony pedagogów i rodziców.

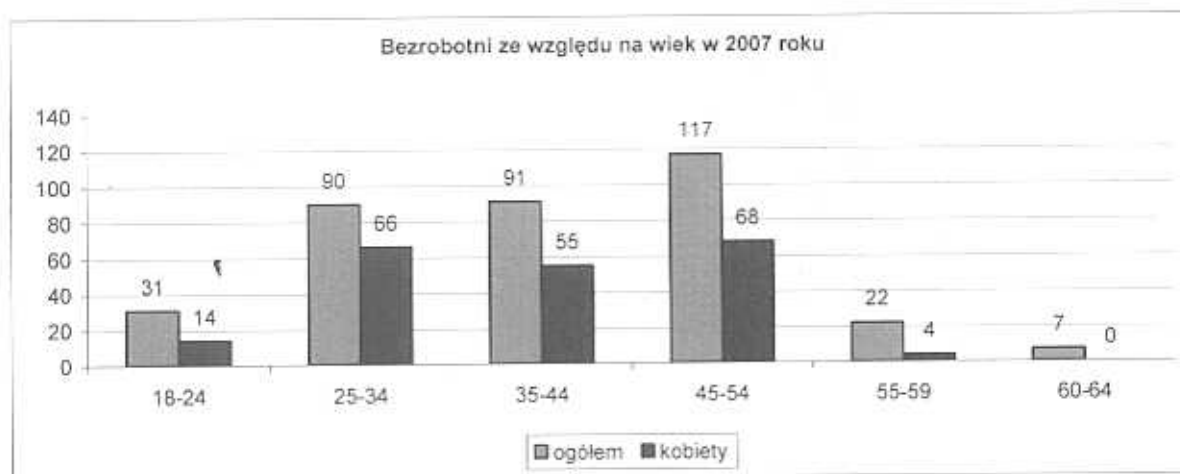
Analizując potrzeby dzieci i młodzieży, wskazano na konieczność rozszerzenia zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, konieczność pogłębiania współpracy pomiędzy istniejącymi na terenie gminy instytucjami podejmującymi problematykę opieki nad dziećmi i młodzieżą. Wśród różnych form pomocy szkoła proponuje uczniom m.in. zajęcia terapeutyczno-wychowawcze, zajęcia rewalidacyjne, terapeutyczne, socjoterapeutyczne, warsztaty.

5. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH

Sytuacja dotycząca bezrobocia nie zmieniła się na przestrzeni lat 2005-2008 nadal obserwuje się zjawisko tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”, a także wzrost emigracji. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

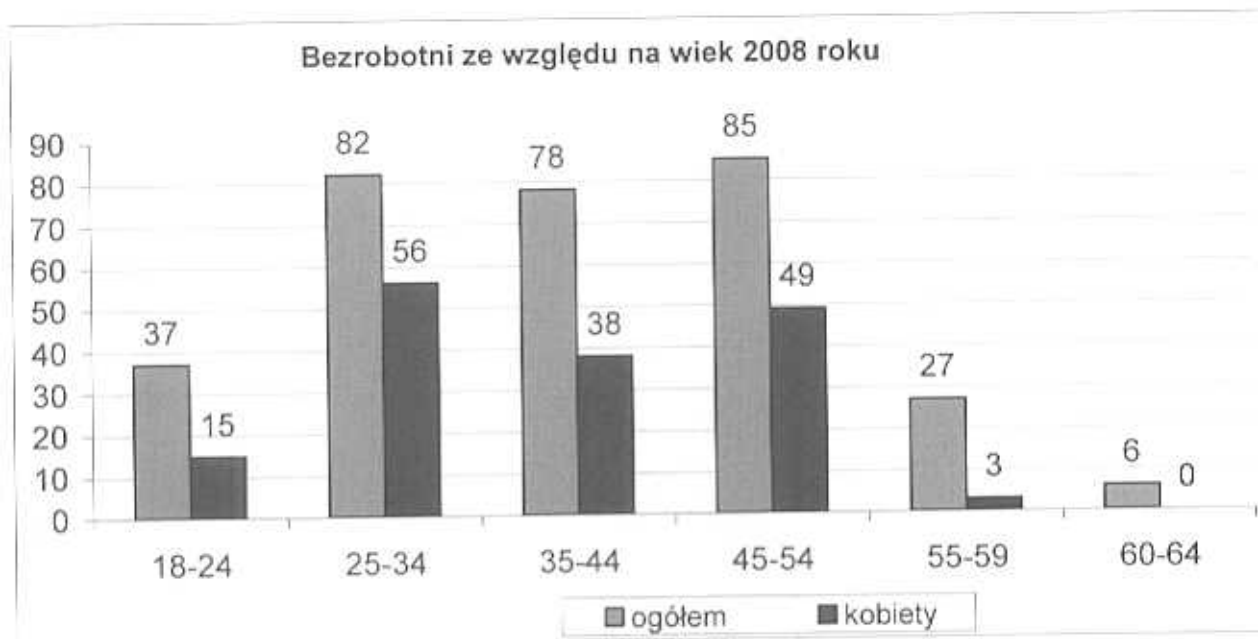
Rozwinął się system aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych poprzez szkolenia, kursy, treningi motywacyjne, prace społecznie użyteczne, roboty publiczne i staże. Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontaktu, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwale bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej

W 2007 roku najliczniejszą grupę osób bezrobotnych obserwujemy w przedziale wiekowym 45-54 lat. Także liczna jest grupa osób w przedziałach 35-44 i 25-34 lata.

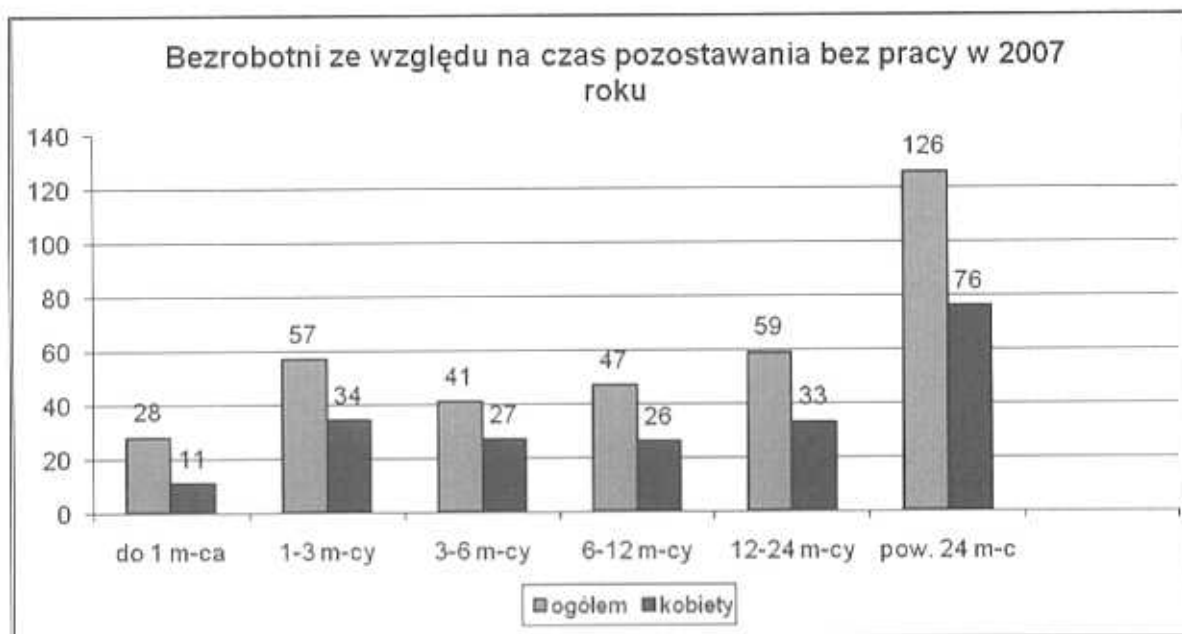

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej

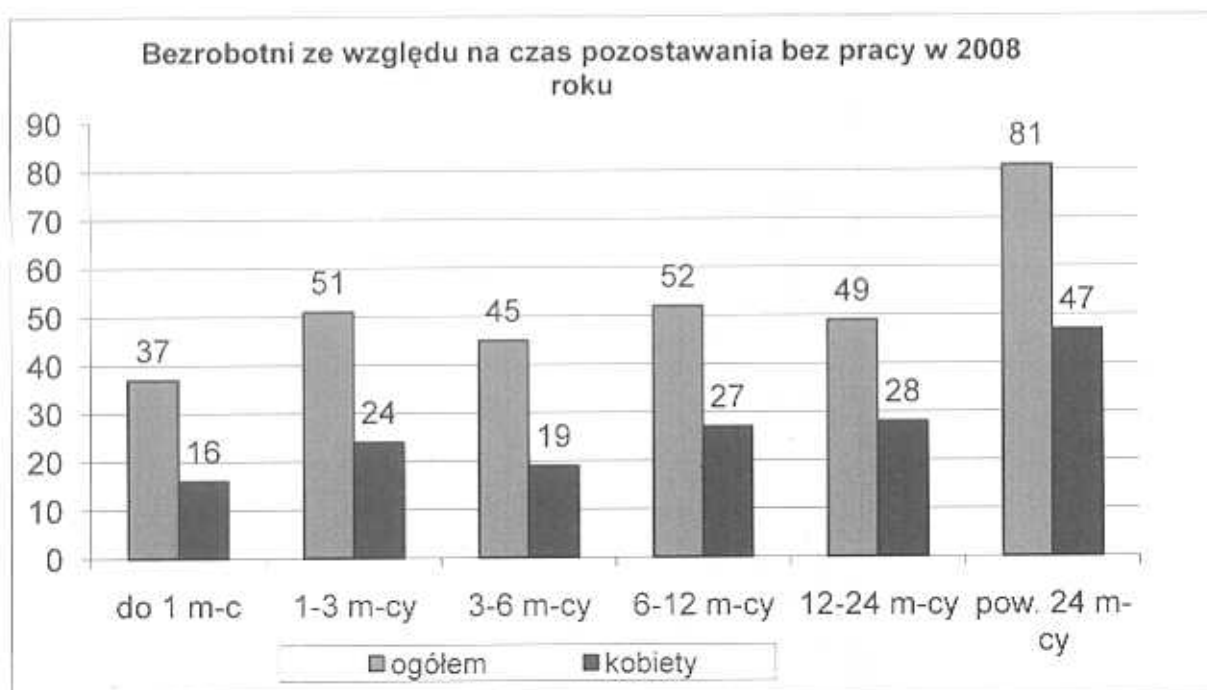
Podobnie w 2008 roku najliczniejszą grupę osób bezrobotnych obserwujemy w przedziale wiekowym 45-54 lat., a także liczna jest grupa osób w przedziałach 35-44 i 25-34 lata.

Analizując sytuację na przestrzeni lat 2007-2008, najliczniejszą grupę pozostających bez pracy stanowią osoby w wieku od 45 do 54 lat. W rejestrach figuruje ich ogółem 117 osób w 2007 roku i 85 w 2008 roku. Kolejną liczną grupą są bezrobotni w wieku od 35 do 44 lat – ogółem 91 osób w 2007 roku i 78 osób w 2008 roku. Obserwuje się zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w 2008 roku w tych grupach wiekowych. Natomiast wzrost w grupach 18-24 oraz 55-59. I tak w 2007 r. w pierwszej grupie wiekowej było 31 osób, natomiast w 2008 roku 37 osób.

W grupie wiekowej od 45 do 54 lat zarejestrowanych jest 138 osób bezrobotnych. W przedziale wiekowym od 18 do 24 lat zewidencjonowano 121 bezrobotnych, natomiast w grupie od 55 do 59 lat – 16 osób. Jedynie jeden przypadek odnotowano w przedziale wiekowym od 60 do 64 lat. Nie zarejestrowano bezrobotnych wśród osób młodych z przedziału 15 – 17 lat. Dane te oddają pozytywny obraz osób starszych, które, jak można mniemać, albo są w dalszym ciągu czynne zawodowo, albo zostały już objęte świadczeniami przedemerytalnymi.

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej

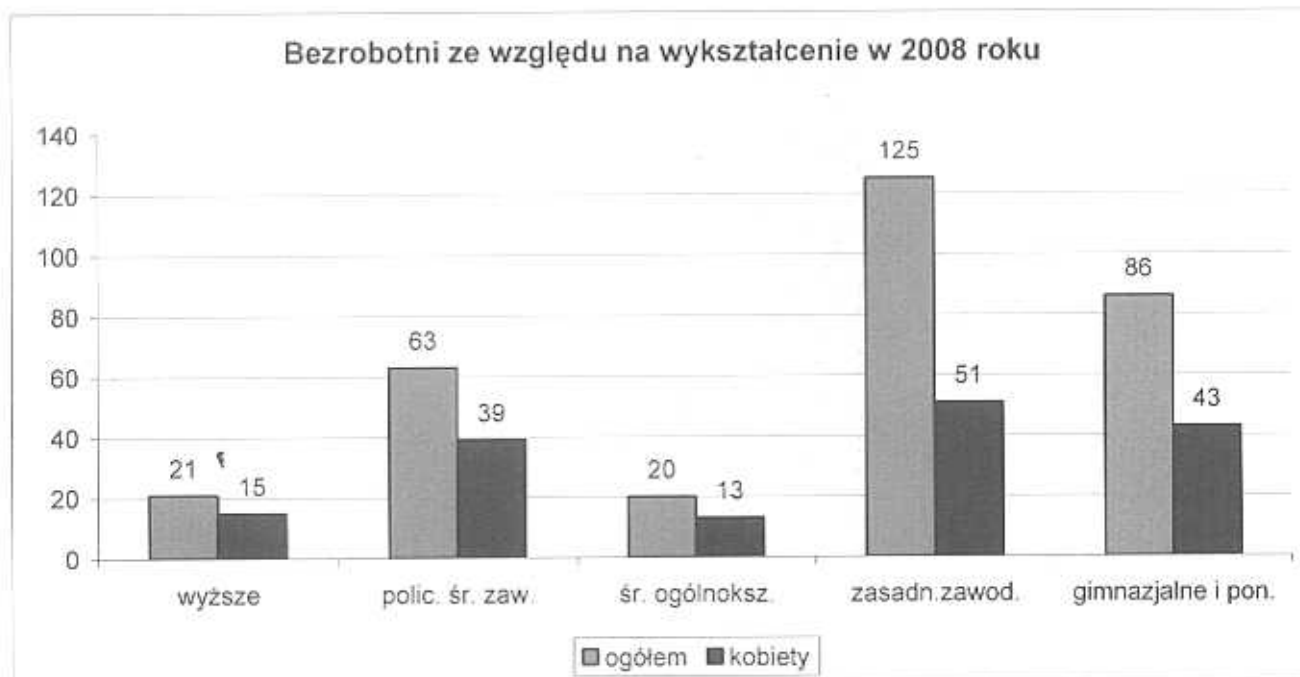
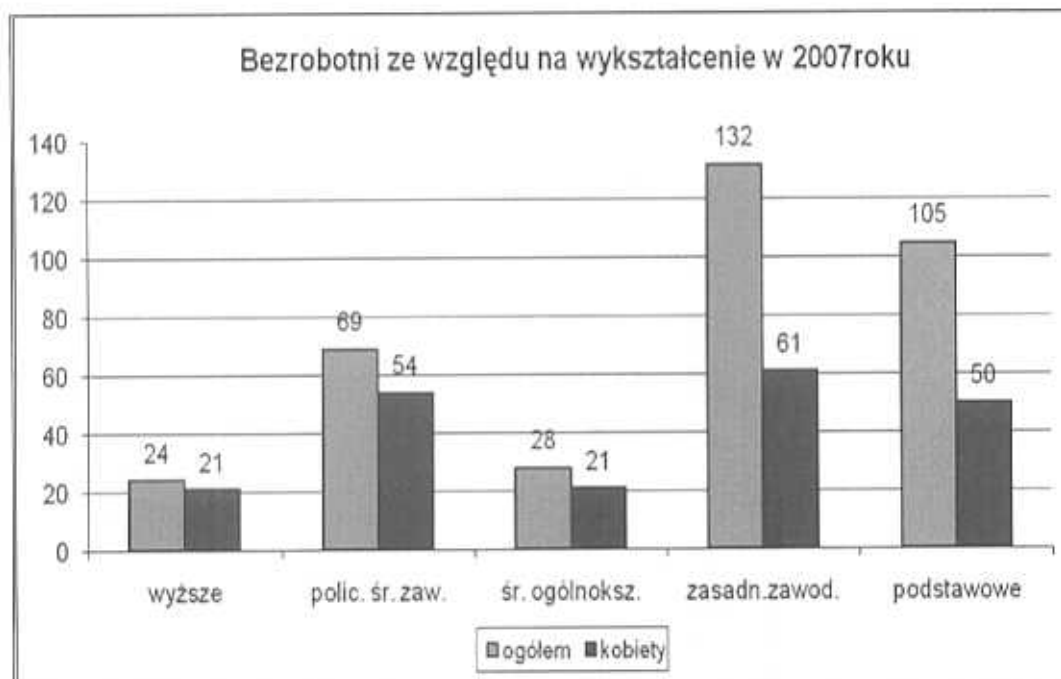
Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej

Z analizy danych wynika, iż najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby bezskutecznie poszukujące zatrudnienia od ponad 2 lat – ogółem 126 osób w 2007 roku i 81 osób w 2008 roku.

Bezrobotni pozostający bez pracy krócej niż jeden miesiąc to 37 osób spośród wszystkich zarejestrowanych, natomiast pozostających bez zatrudnienia do 3 miesięcy są 51 osób. Nie posiadają żadnego zatrudnienia do 6 miesięcy ogółem 45 osób. Bezrobotni poszukujący pracy przez okres od 6 do 12 miesięcy stanowią ogó-

łem 52 osoby, a bezrobotni poszukujący pracy przez okres 12 – 24 miesięcy to ogółem 49 osób, najliczniejszą grupę stanowią osoby pozostające bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy tj. 81.

Na podstawie danych statystycznych można stwierdzić, iż liczba osób bezrobotnych wzrasta proporcjonalnie do czasu pozostawania bez zatrudnienia.

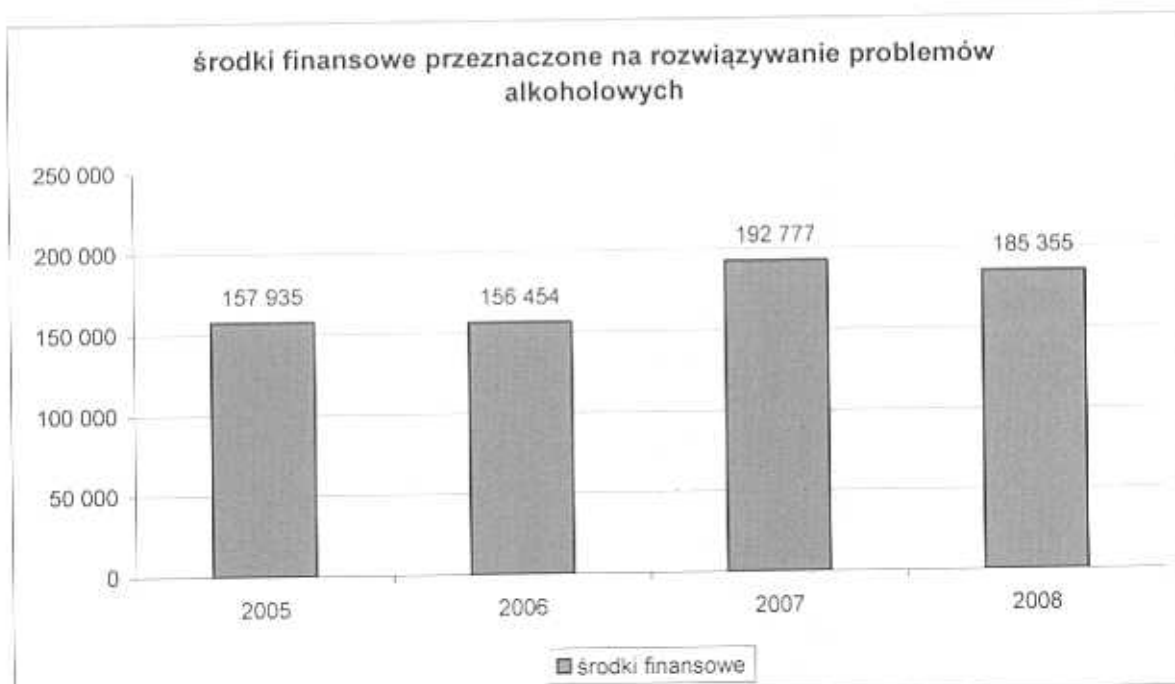
Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej

Poziom wykształcenia ma istotny wpływ na sytuację osoby na rynku pracy. Jak wskazują wykresy, najwyższe bezrobocie osiąga osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym. W tym przedziale aż 132 osoby w 2007 r. i 125 osób w 2008 r. posiada status bezrobotnego. Kolejną grupą bezrobotnych w liczbie 105 w 2007 r. i 86 w 2008 r. są osoby z wykształceniem podstawowym oraz gimnazjalnym. Problem braku zatrudnienia w najmniejszym stopniu dotyczy osób z wykształceniem wyższym (24 osoby ogółem w 2007r. i 21 w 2008 r.) oraz średnim ogólnokształcącym (28 osób ogółem w 2007 i 20 w 2008r.). Dlatego istotne jest, by zwracać szczególną uwagę na kształcenie dzieci i młodzieży oraz dokształcanie dorosłych.

6. ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE

Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane corocznie programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz podejmowane przez Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach przysługujących jej uprawnień działania.

W 2007 roku Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeznaczyła 192777 zł na realizację swoich zadań, jest to najwięcej na przestrzeni lat 2005-2008.

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilkowicach

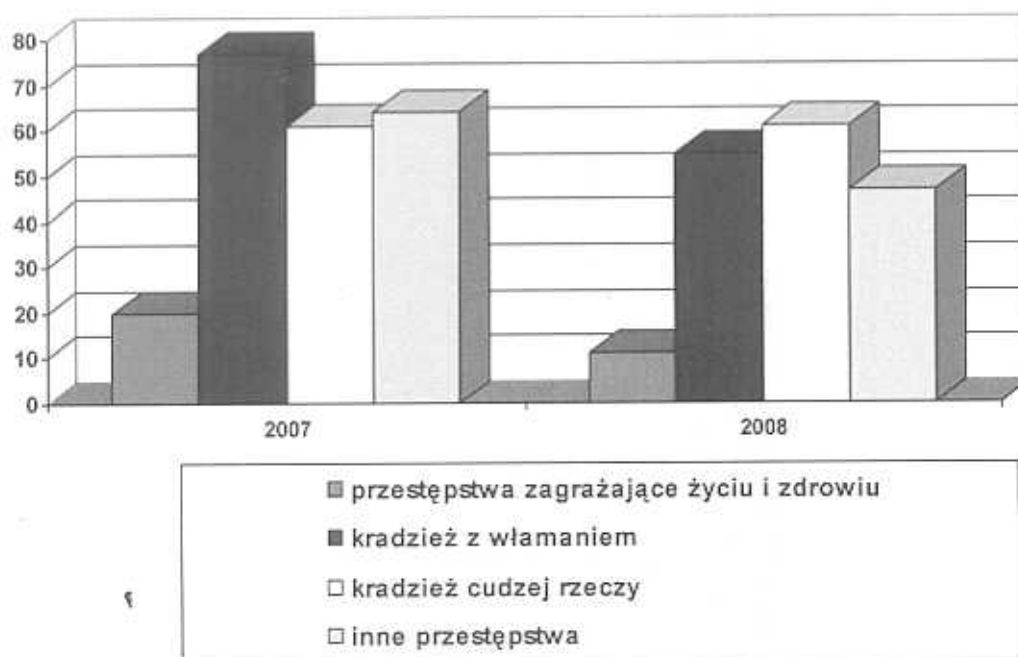
W 2007 roku Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeznaczyła 192777 zł na realizację swoich zadań, jest to najwięcej na przestrzeni lat 2005-2008.

7. KWESTIA PRZESTĘPCZOŚCI

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwie piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność gminy Wilkowice.

Z przeprowadzonej analizy stanu zagrożenia przestępczością za okres 2007 r. wynika, że na terenie działania Komisariatu Policji w Szczyrku – a konkretnie sołectw: Wilkowice, Bystra oraz Mieszna, które m.in. także obsługuje – stwierdzono 61 przestępstw kryminalnych, natomiast w 2008r. znacznie mniej, bo 62 takie przypadki.

Liczba stwierdzonych przestępstw na terenie gminy Wilkowice w 2007 i 2008 roku

Źródło: dane Komisariatu Policji w Szczyrku

Z przeprowadzonej analizy wynika różnicowanie charakteru przestępstw dokonywanych na terenie gminy. Generalnie dominują kradzieże, zarówno te charakteryzowane jako zabór mienia, jak i te z włamaniem. Dane te są zgodne z odczuciami opinii społecznej gminy, iż największym zagrożeniem jest przestępczość skierowana

przeciwko mieniu. Poza sezonem letnim najczęściej są to włamania do opustoszałych domków letniskowych i daczy, gdy rzadka obecność domowników wyznacza systematyczność przestępczego działania. Odczuwalne są ponadto włamania do domów w budowie i samochodów.

Sprawcami drobnych kradzieży, tak w roku 2007, jak i w ostatnim, byli najczęściej nieletni i przestępczość ta, niestety, przez cały czas wzrasta. W tle pozostają – w ramach kategorii „inne przestępstwa” – uszkodzenie mienia, znęcanie się, uchylanie się od alimentacji oraz wypadki na drogach i nietrzeźwi kierowcy.

8. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

W gminie Wilkowice w roku 2008 z powodu niepełnosprawności skorzystały z pomocy społecznej 197 osoby z 85 rodziny.

Problemy z niej wynikające są dobrze znane gminie. Liczbę osób niepełnosprawnych szacuje się na 1.464, w tym 45 dzieci. Orzeczenie znacznego stopnia niepełnosprawności dotyczy 91 osób, stopnia umiarkowanego – 78 osób, zaś wobec 55 osób orzeczono lekki stopień niepełnosprawności.

9. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

Dokonujący diagnozy problemów społecznych na terenie gminy zespół korzystał z szeregu możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Nie poprzestając na analizie źródeł zastanych, którymi dysponują Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Powiatowy Urząd Pracy i inne, korzystano obficie z bardzo wskazanych przy sporządzaniu analiz diagnostycznych źródeł wywołanych, tj. badań ankietowych i analizy SWOT.

Sumując uzyskane informacje i nakładając wyniki diagnozy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu, możemy wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem działań samorządu lokalnego, a jest treścią części programowej niniejszego dokumentu. Zespół przygotowujący dokument uznał, że problemami, dla których należy zaprogramować działania, są:

- ❖ Zgodnie z zasadą pomocniczości system polityki i pomocy społecznej uzupełnia i wspomaga naturalna struktura społeczną w samoorganizacji i kompensowaniu podstawowych potrzeb.
- ❖ Rodzina powinna zapewniać swoim członkom oparcie i pomoc, może to zrobić tylko silna rodzina, w związku z czym wszelkie problemy opiekuńczo-wychowawcze osłabiające powyższe funkcje powinny być diagnozowane i rozwiązywane. Polepszeniu powinna ulec sytuacja dziecka, w szczególności należy się zająć brakiem miejsc spędzania czasu wolnego.
- ❖ Zapewnienie opieki osobom terminalnie chorym, starszym i niepełnosprawnym niezdolnym do samodzielnego funkcjonowania w środowisku.
- ❖ Trudności i bariery uczestniczenia osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.
- ❖ Bezrobocie powodujące nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny zwiększa obszar ubóstwa i prowadzi do bezdomności.
- ❖ Choroba alkoholowa jest jednym z poważniejszych problemów społecznych. Staje się przyczyną szeregu negatywnych zjawisk, szczególnie przemocy do

mowej, skutecznie ograniczając wydolność rodzin dotkniętych problemem. Alkoholizm często łączy się z innymi uzależnieniami, co jest istotne w odniesieniu do dzieci i młodzieży.

10. CELE STRATEGICZNE

Problem: Zgodnie z zasadą pomocniczości system polityki i pomocy społecznej uzupełnia i wspomaga naturalną strukturę społeczną w samoorganizacji i kompensowaniu podstawowych potrzeb.

Cel strategiczny 1

Wzmacnianie zdolności grup i społeczności lokalnych do samodzielnego rozwiązania własnych problemów.

Cele szczegółowe

1. Inicjowanie integracji społeczności lokalnych.
2. Wspólne diagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych.
3. Wspomaganie inicjatyw społecznych i inspirowanie rozwoju idei samopomocy.
4. Inicjowanie współdziałania pomiędzy grupami społecznymi i organizacjami pozarządowymi a instytucjami rządowymi i samorządowymi.

Kierunki działań:

1. Przekazywanie zadań jednostek samorządowych z zakresu dotyczącego rozwiązywania problemów społecznych w mieście do realizacji ww. podmiotom.
2. Realizacja zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych w gminie w jak najszerszym zakresie przez organizacje społeczne, kościoły katolickie i inne kościoły, związki wyznaniowe, fundacje, stowarzyszenia, pracodawców, osoby fizyczne i prywatne.
3. Wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji oraz środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe.
4. Promowanie idei wolontariatu i pozyskiwania wolontariuszy do współpracy w realizowaniu zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Problem:

Rodzina powinna zapewniać swoim członkom oparcie i pomoc, może to zrobić tylko silna rodzina, w związku z czym wszelkie problemy opiekuńczo-wychowawcze osłabiające powyższe funkcje powinny być diagnozowane i rozwiązywane. Polepszeniu powinna ulec sytuacja dziecka, w szczególności należy się zająć brakiem miejsc spędzania czasu wolnego.

Cel strategiczny 2

Sprawny system zapobiegania kryzysom rodziny i wspierania rodzin w kryzysie ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.

Cele szczegółowe:

1. Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji.
2. Wspieranie i usprawnianie systemu wsparcia dla rodziny: psychologicznego - zapewnia Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej (POIK), Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (KRPA), prawnego - POIK, socjalnego – pracownicy socjalni.
3. Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie – zapewniają usługi, POIK, Poradnie.
4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami.
5. Przeciwdziałanie szerzeniu się postaw destrukcyjnych, agresywnych, społecznych w środowisku dzieci i młodzieży – zapewniają szkoły i pedagodzy.

Kierunki działań:

1. Rozwój specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego dla rodzin naturalnych, zastępczych, a także terapii rodzinnej.
2. Zintensyfikowanie i rozwój form pracy socjalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo.
3. Prowadzenie grup wsparcia i grup samopomocowych.
4. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich:
 - a. organizacja i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole

- b. zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne
 - c. organizacja i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego
 - d. organizowanie akcji charytatywnych dla pozyskiwania środków na pomoc dzieciom
 - e. pomoc żywnościowa z programu PEAD.
5. Podejmowanie inicjatyw i nowatorskich rozwiązań na rzecz ochrony macierzyństwa i dziecka w rodzinie – realizowane przez świadczenia rodzinne zasiłki z tytułu urodzenia dziecka, pomoc osobom uprawnionym do alimentów.
 6. Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry specjalistów do pracy z rodziną oraz w zakresie zaspokojenia potrzeb dzieci w placówkach – szkolenia pracowników socjalnych.
 7. Tworzenie warunków do realizacji programów socjoterapeutycznych za pośrednictwem pedagogów szkolnych.
 8. Tworzenie interdyscyplinarnych zespołów specjalistów do spraw interwencji w sytuacjach zagrażających dzieciom i młodzieży.
 9. Rozwój nowych form działań osłonowo-aktywizujących na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w postaci programów unijnych.
 10. Tworzenie i wdrażanie programów w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży – realizowane przez Zakład Obsługi Szkół i Przedszkoli.
 11. Opracowywanie i realizacja gminnego programu profilaktyki na rzecz dziecka i rodziny.
 12. Wykorzystanie potencjału partnerów społecznych w realizacji pomocy dziecku i rodzinie.
 13. Zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.

14. Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną – wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, spartakiad.
15. Upowszechnianie informacji o podmiotach świadczących pomoc dziecku i rodzinie.
16. Podjęcie działań w celu udostępnienia obiektów szkolnych w czasie wolnym od zajęć szkolnych oraz obiektu Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji.

Problem:

Zapewnienie opieki osobom terminalnie chorym, starszym i niepełnosprawnym niezdolnym do samodzielnego funkcjonowania w środowisku.

Cel strategiczny 3

Utrzymanie osób terminalnie chorych, starszych i niepełnosprawnych jak najdłużej w środowisku zamieszkania lub zapewnienie opieki.

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagającym takiej pomocy, aktywizowanie osób starszych i niepełnosprawnych do udziału w życiu społecznym.
2. Usprawnianie osób starszych, niepełnosprawnych.
3. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki swoim najbliższym, wymagającym takiej pomocy.
4. Promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.

Kierunki działań:

1. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych wymagających opieki w środowisku zamieszkania
2. Praca socjalna, Podejmowanie przez pracowników socjalnych działań mających głównie na celu ułatwianie kontaktów z placówkami służby zdrowia, udzielanie pomocy w korzystaniu z różnych form rehabilitacji leczniczej i społecznej, inicjowanie kontaktów rodzinnych oraz podejmowanie działań zmie-

rzających do większego zaangażowania rodziny w sprawowanie opieki nad osobą wymagającą takiej pomocy, w tym zawieranie umów alimentacyjnych, porozumień na świadczenie usług, zapewnienie osobom uprawnionym usług w ramach pielęgniarstwa środowiskowego, uwrażliwienie społeczności lokalnych na potrzeby osób starszych, niepełnosprawnych, także rozpowszechnienie idei wolontariatu, objęcie opieką wolontarystyczną osób potrzebujących opieki, skorzystanie przez osoby starsze i niepełnosprawne z przysługujących uprawnień np. wyjazdu na turnus rehabilitacyjny, do sanatorium, w uzyskaniu odpowiedniego sprzętu rehabilitacyjnego itp.

3. Rozwijanie jakości usług opiekuńczych – obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz zapewnienie kontaktu z otoczeniem.
4. Rozwijanie kreatywnych form spędzania wolnego czasu przez osoby starsze w tym organizowanie cyklicznych spotkań integracyjnych, zaspokajanie potrzeb kulturalno-społecznych i rekreacyjnych.
5. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.
6. Zapewnienie całodobowej opieki w placówkach stacjonarnych.
7. W przypadku wyczerpania wszystkich możliwości zapewnienia opieki w środowisku, umieszczenie osób wymagających całodobowej opieki w zakładach opiekuńczo-leczniczych lub w domach pomocy społecznej.
8. Podjęcie działań w kierunku uruchomienia Dziennego Domu Pobytu z zapleczem rehabilitacyjnym.
9. Podjęcie działań w kierunku otwarcia Klubu Seniora oraz jadłodajni dla osób starszych.

Problem: Trudności i bariery uczestniczenia osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.

Cel strategiczny 4

Stworzenie warunków sprzyjających integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych; zapobieganie społecznej marginalizacji i wykluczeniu

społecznemu osób niepełnosprawnych, przeciwdziałanie dyskryminacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy.

Cele szczegółowe:

1. Ułatwienie funkcjonowania osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom poprzez udostępnienie informacji o przysługujących im prawach i uprawnieniach. Ograniczenie skutków sytuacji kryzysowych wynikających z niepełnosprawności.
2. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych, ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych oraz wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych przez te osoby.
3. Ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez ogólną poprawę sprawności psychofizycznej, rozwijanie umiejętności społecznych, nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych przez osoby niepełnosprawne, usunięcie lub zmniejszenie uciążliwości różnego rodzaju barier.

Kierunki działań:

1. Ułatwienie osobom niepełnosprawnym w miarę swobodnego funkcjonowania w ich mieszkaniach oraz umożliwienie samodzielnego opuszczania mieszkań poprzez likwidację barier architektonicznych i technicznych w miejscu zamieszkania.
2. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym samodzielnego lub z niewielką pomocą przemieszczania się po mieście poprzez łamanie barier architektonicznych.
3. Pomoc osobom niepełnosprawnym w samodzielnym załatwianiu spraw w urzędach.
4. Ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez stworzenie odpowiednich warunków do uczestnictwa w sporcie, kulturze, rekreacji i turystyce osobom niepełnosprawnym. Przeciwdziałanie izolacji społecznej osób niepełnosprawnych.

5. Zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na uzyskanie zatrudnienia poprzez pomoc m.in. informacyjną w podwyższeniu lub zmianie posiadanych kwalifikacji.
6. Udzielanie informacji o zawodach, rynku pracy oraz możliwościach szkoleń zawodowych, ułatwienie osobom niepełnosprawnym procesu integracji z osobami pełnosprawnymi poprzez udział w różnych formach poradnictwa zawodowego.
7. Współdziałanie z PFRON i PCPR z zakresie zwiększania uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych, sporcie kulturze, rekreacji i turystyce, zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.
8. Podjęcie działań w kierunku otwarcia przedszkoli integracyjnych oraz klas integracyjnych w szkołach.

Problem:

Bezrobocie powodujące nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny zwiększa obszar ubóstwa i prowadzi do bezdomności.

Cel strategiczny 5

Zwiększenie szans na podjęcie pracy zawodowej i przeciwdziałanie negatywnym skutkom społecznym wynikającym z bezrobocia w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. Przygotowanie i wspieranie bezrobotnego w trakcie poszukiwania pracy.
2. Niwelowanie psychospołecznych skutków bezrobocia osób pozostających bez pracy i ich rodzin.
3. Zwiększanie aktywności i zaangażowania osób bezrobotnych w działaniach służących usamodzielnieniu.
4. Uzyskanie kwalifikacji dostosowanych do sytuacji na rynku pracy.
5. Odbudowa i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych.
6. Ograniczanie skutków ubóstwa i bezdomności.

Kierunki działań:

1. Projekt systemowy na lata 2008-2013 „Aktywizacja społeczna i zawodowa w Gminie Wilkowice”.
2. Praca socjalna. Zwiększenie szans na podjęcie zatrudnienia dokonuje się przez odpowiednie przygotowanie klienta do poszukiwania pracy, pomoc w znalezieniu ofert pracy, pośredniczenie w kontaktach z pracodawcami, kontakt z doradcą zawodowym, motywowanie do podjęcia nauki, uczestnictwa w kursach, monitorowanie i wspomaganie osoby bezrobotnej w działaniach służących rozwiązaniu problemu bezrobocia.
3. Pracownicy socjalni, prowadząc pracę socjalną z bezrobotnymi, ściśle współpracują z Powiatowym Urzędem Pracy oraz instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze zatrudnienia, bezrobocia oraz pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego.
4. Pracownicy socjalni inicjują i wspierają środowiskowe formy wsparcia dla bezrobotnych.
5. Praca socjalna jest prowadzona w szczególności w ramach programów dla bezrobotnych realizujących grupowe formy pracy socjalnej.
6. Współpraca z organizacjami z terenu powiatu i województwa w zakresie powołania centrum integracji społecznej.
7. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie organizowania szkoleń, robót publicznych.
8. Podjęcie działań w kierunku rozszerzenia usług Gminnego Centrum Informacji.
9. Podjęcie działań w kierunku stworzenia parku przemysłowego oraz zwiększenia stanowisk pracy w ramach robót publicznych.

Problem:

Choroba alkoholowa jest jednym z poważniejszych problemów społecznych. Staje się przyczyną szeregu negatywnych zjawisk, szczególnie przemocy domowej, skutecznie ograniczając wydolność rodzin dotkniętych problemem. Alkoholizm często łączy się z innymi uzależnieniami, co jest istotne w odniesieniu do dzieci i młodzieży.

Cel strategiczny 6

Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy.

Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych.
2. Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.
3. Zapobieganie problemowi przemocy w rodzinie.
4. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

Kierunki działań:

1. Ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych.
2. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem.
3. Wdrożenie stosownych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
4. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu.
5. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych.
6. Przeciwdziałanie przemocy domowej, realizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Cele i kierunki działań są realizowane zgodnie z przyjmowanym corocznie przez Radę Gminy Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawierającym szczegółowe wskazania w tym zakresie.

11. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII

Skuteczność funkcjonowania przyjętej strategii zależy będzie od:

- a. monitoringu i ewaluacji,
- b. budowy programów celowych rozwijających przyjęte kierunki działań.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Strategia jest wdrażana przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilkowicach. Zespół tych pracowników dokonuje jej monitoringu i ewaluacji.

Przewodnicząca Rady

Anna Maślanka